

**Advies inzake het ambtelijk voorontwerp
"Wet tot tijdelijke wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk
Wetboek in verband met het vergroten van transparantie bij de
ontbinding van rechtspersonen zonder baten en de invoering in
dat kader van de mogelijkheid van een civielrechtelijk
bestuursverbod"
(Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie)**

26 juli 2021

GECOMBINEERDE COMMISSIE VENNOOTSCHAPSRECHT

van de

Nederlandse Orde van Advocaten

en de

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Advies inzake het ambtelijk voorontwerp

**“Wet tot tijdelijke wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het vergroten van transparantie bij de ontbinding van rechtspersonen zonder baten en de invoering in dat kader van de mogelijkheid van een civielrechtelijk bestuursverbod”
(Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie)**

I. Inleiding

1. De Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de NOvA en de KNB (de **GCV**) heeft kennisgenomen van de consultatie over het voorontwerp “Wet tot tijdelijke wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het vergroten van transparantie bij de ontbinding van rechtspersonen zonder baten en de invoering in dat kader van de mogelijkheid van een civielrechtelijk bestuursverbod” (Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie, hierna het **Voorontwerp**).
2. Het Voorontwerp lijkt te zijn ingegeven door de economische gevolgen van het COVID-19 virus (ook wel de ‘coronacrisis’), waardoor er tijdelijk meer behoefte zal zijn aan gebruikmaking van de regeling tot ontbinding op initiatief van rechtspersonen zonder baten (in de praktijk ‘turboliquidatie’ genoemd). De verwachte toename van het gebruik van de ontbinding zonder baten kan toename van het risico van misbruik van deze regeling impliceren. Reeds bij brief van 7 oktober 2019 heeft de Minister voor Rechtsbescherming de Tweede Kamer geïnformeerd wetgeving voor te bereiden om in geval van turboliquidatie de positie van schuldeisers op het vlak van informatie en transparantie te verbeteren.¹ De destijds aangekondigde wetgeving lijkt op het Voorontwerp, zij het dat in het Voorontwerp is toegevoegd de mogelijkheid van het opleggen van een civielrechtelijk bestuursverbod.
3. De GCV onderkent het maatschappelijk belang dat is gediend met het voorkomen en bestrijden van misbruik van rechtspersonen. Een (tijdelijke) wijziging van de wet alleen zal daarvoor echter niet voldoende zijn; van de gecreëerde wettelijke ruimte om misbruik

¹ Kamerstukken II 2019/2020, 29911, 253 (Kamerbrief, kenmerk 2700239).

tegen te gaan zal ook daadwerkelijk gebruik gemaakt moeten worden. Van belang is dat de daarmee samenhangende benodigde informatievoorziening en capaciteit in beschouwing worden genomen en gefaciliteerd. De GCV onderschrijft eveneens de wenselijkheid om de positie van schuldeisers bij gebruikmaking van de regeling van turboliquidatie te verbeteren. Met betere, transparante informatievoorziening zullen schuldeisers kunnen opkomen tegen benadeling en zodoende beter worden beschermd. De zo genoemde verantwoordings- en bekendmakingsplicht van de rechtspersoon zal eraan kunnen bijdragen om misbruik tegen te gaan.

4. Het Voorontwerp lijkt evenwel op meerdere gedachten te hinken, waarbij vragen rijzen over de doelmatigheid van de wetswijziging en de proportionaliteit ervan. Daarnaast behoeft aandacht hoe het Voorontwerp als beoogde tijdelijke wet zich verhoudt tot de aanvankelijk aankondigde structurele wetgeving. De GCV maakt graag van de gelegenheid gebruik om hierbij op het Voorontwerp te reageren.

II. Algemene opmerkingen

Wenselijkheid

5. Het Voorontwerp gaat er kort gezegd van uit dat, in verband met de economische gevolgen van de coronacrisis en beëindiging van steunmaatregelen van de overheid, een groter aantal ondernemingen naar verwachting zijn activiteiten zal staken. De praktijk wijst uit dat op basis van de huidige wetgeving al veelvuldig gebruik wordt gemaakt van ontbinding op de voet van art. 19 lid 4 BW, ofwel de weg van turboliquidatie.² Vanwege de effecten van de coronacrisis zou dit gebruik verder gaan toenemen.
6. Enerzijds dient de huidige regeling, waarmee lege, inactieve rechtspersonen op eenvoudige wijze zonder al te belastende formaliteiten kunnen worden beëindigd, voor ondernemers beschikbaar te blijven. Achterliggend doel is om te voorkomen dat in het handelsregister van de Kamer van Koophandel ingeschreven lege rechtspersonen worden opgekocht om te fungeren voor malafide activiteiten, en daarnaast om de registers te ontlasten. Anderzijds wenst de Minister misbruik van de regeling tegen te gaan, waarvan sprake is als de feitelijke vereffening niet rechtmatig geschiedt en tot benadeling van betrokkenen, met name schuldeisers, leidt. In de praktijk is geconstateerd dat de huidige regeling zich vrij gemakkelijk voor misbruik leent. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als baten worden onvreemd en met een ontbindingsbesluit wordt bewerkstelligd dat de rechtspersoon ophoudt te bestaan. Achtergelaten schuldeisers worden daarmee achteraf

² Van de registreerde ontbindingsbesluiten werd in 2017 en 2018 in meer dan 85% van de gevallen gebruik gemaakt van een turboliquidatie, aldus de genoemde Kamerbrief. In 2020 hebben er 35.800 ontbindingen zonder baten plaatsgevonden op grond van een ontbindingsbesluit, aldus de toelichting.

geconfronteerd zonder inzicht te hebben in de laatste financiële stand van zaken bij de schuldenaar. Het Voorontwerp beoogt de transparantie van de regeling te vergroten, de rechtsbescherming van schuldeisers te verbeteren en misbruik ervan effectiever te bestrijden. Als neveneffect zal het vertrouwen in de beëindigingsregeling worden vergroot, waardoor deze toegankelijker wordt voor ondernemingen en het gebruik daarvan wordt gefaciliteerd. Met een gecontroleerde beëindiging van rechtspersonen langs deze weg kan tevens voorkomen worden dat schulden oplopen en een faillissement onafwendbaar wordt, aldus de toelichting.

7. De GCV onderschrijft het belang van de huidige regeling, op basis waarvan ondernemers op eenvoudige wijze wegens bedrijfsbeëindiging hun lege rechtspersoon moeten kunnen ontbinden en uitschrijven. Daarbij is van groot belang dat misbruik van de regeling wordt tegengegaan. Uit het Voorontwerp blijkt dat het doordacht verenigen van deze doeleinden nadere overdenking en uitwerking vergt.
8. Daarnaast ondersteunt de GCV de gedachte om een enkele bepaling, te weten art. 2:23c BW, in het kader van deze wetgeving aan te vullen. Dit sluit aan bij de behoefte in de praktijk. Zo blijkt regelmatig dat ondernemers zich er niet bewust van zijn dat de rechtspersoon nog over baten blijkt te beschikken, waardoor op een later moment (her)opening van de vereffening noodzakelijk is. Een combinatie van voorlichting aan rechtspersonen die voor de weg van de turboliquidatie kiezen en meer transparantie ten behoeve van de schuldeisers zou dit probleem kunnen verminderen.

Zorgen over de effectiviteit van de maatregel

9. Het Voorontwerp beoogt om schuldeisers, wanneer de ondernemer gebruik maakt van de wettelijke faciliteit van de turboliquidatie, van bepaalde informatie te voorzien zodat zij actie kunnen ondernemen indien op onrechtmatige, benadelende wijze van de regeling gebruik wordt gemaakt. Anders dan bij een reguliere vereffening op de voet van art. 2:23 e.v. BW, waarbij voorzien is in rekening en verantwoording waartegen verzet kan worden ingediend en bij een faillissementssituatie, waarbij de curator ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers onderzoek verricht naar de handelwijze voorafgaand aan faillissement, zijn schuldeisers bij de huidige regeling verstoken van informatie en is de feitelijke vereffening niet met waarborgen omkleed. De GCV merkt op dat schuldeisers in de praktijk vaker op informatieachterstand staan bij vermoedens van paulianeus handelen, selectieve wanbetaling of handelen in de wetenschap dat de rechtspersoon niet in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen. Bij het openstellen van een wettelijke vereenvoudigde regeling van ontbinding zonder baten is naar het inzicht van de GCV zeker passend om in het kader van rechtszekerheid de informatiepositie van schuldeisers beter te waarborgen.

10. Verschillende elementen in het Voorontwerp beogen om de informatievoorziening en transparantie ten behoeve van schuldeisers te bevorderen en in prikkels te voorzien om ondernemers ertoe te bewegen om op behoorlijke wijze aan die informatie invulling te geven. De GCV merkt op dat onderdelen van het Voorontwerp niet volledig doordacht blijken waarbij de gestelde doelen niet worden bereikt. De GCV illustreert dit aan de hand van enkele voorbeelden.
11. Het Voorontwerp verplicht tot het deponeren van een aantal in art. 2:19b lid 1 BW genoemde stukken. De verplichting sub d van art. 2:19b BW om alsnog te moeten voorzien in de jaarrekeningen, lijkt niet aan een doelmatige informatievoorziening bij te dragen en daarnaast tot een onevenredig zware belasting te leiden voor ondernemers die gebruik willen maken van de regeling. Een (vereenvoudigde) jaarrekening geeft slechts een momentopname over het verleden, veelal zonder accountantscontrole. Het overgrote deel van de rechtspersonen kan immers vanwege de omvang gebruik maken van het micro- of klein-jaarrekeningregime van art. 2:395a, resp. 2:396 BW. Onder meer in die gevallen bestaat geen verplichting tot het laten verrichten van controle door de jaarrekening. Een verplichting om alsnog voorgaande jaarrekeningen te deponeren bestaat bijvoorbeeld evenmin in de vereffeningprocedure van art. 2:23 BW. Naar bekend is, voldoet een substantieel aantal MKB-ondernemers niet (of niet tijdig) aan de publicatieverplichting van de jaarrekening.³ De voorwaarde tot het (ongelimiteerd?) alsnog moeten deponeren van jaarrekeningen over voorgaande (boek)jaren zou bovendien leiden tot extra kosten (w.o. kosten boekhouder en/of accountant), in een situatie waarbij al sprake is van een rechtspersoon zonder baten.
12. De in lid 2 van art. 2:19b BW opgenomen mededelingsplicht van deponering aan de schuldeisers is vormvrij. Dit kan tot misverstanden of bewijslastproblemen leiden als de schuldenaar zich op het standpunt stelt de mededeling mondeling te hebben gedaan. Bij het ontbreken van een schriftelijkheidsvereiste, zal deze bepaling naar het inzicht van de GCV er niet aan bijdragen dat schuldeisers daadwerkelijk worden geïnformeerd. De mededelingsplicht dient er juist voor om de schuldeisers op de ontbinding zonder baten te attenderen, opdat zij de gedeponeerde gegevens er op kunnen naslaan en op basis daarvan zo nodig actie kunnen ondernemen.

³ Vgl. FD 7 november 2018 [Nederlandse bedrijven deponeren jaarrekening vaak te laat \(fd.nl\)](https://fd.nl). Uit gegevens van Company.info blijkt dat slechts 43% van deponeringsplichtige bedrijven hun jaarrekening 2016 binnen de daarvoor geldende termijn bij het handelsregister had gedeponerd. Kleine bedrijven hebben moeite met digitale indiening (vanaf het boekjaar 2017 ook verplicht voor middelgrote ondernemingen), bij foutmelding wordt de jaarrekening door de KvK teruggestuurd. Ondernemers die niet tijdig deponeren, begaan een economisch delict (art. 1 aanhef en sub 4 WED). De Belastingdienst, die er op toeziet dat bedrijven tijdig deponeren, krijgt informatie van de KvK als er niet gedeponerd is. In een relatief zeer gering aantal gevallen wordt vanwege het niet of te laat deponeren van een jaarrekening een strafbeschikking opgelegd.

13. Indien het bestuur ‘niet over gegevens beschikt’ komt de mededelingsplicht volgens het Voorontwerp zelfs te vervallen. Volgens de toelichting is het niet de bedoeling om voor het bestuur een verplichting in het leven te roepen om onderzoek te doen naar de contactgegevens van de schuldeisers en evenmin naar de juistheid daarvan. Het zou volgens de toelichting op de weg van schuldeisers liggen om ervoor te zorgen dat de schuldenaar over accurate gegevens beschikt. De rechter kan de omstandigheid of al dan niet aan de mededelingsverplichting is voldaan, als omstandigheid meewegen in een eventuele procedure tegen het bestuur, aldus de toelichting. De GCV acht deze vooronderstellingen opmerkelijk en plaatst daar kritische kanttekeningen bij. Van de rechtspersoon mag in het kader van haar wettelijke administratieverplichting (ex. art. 2:10 BW) worden verwacht over een deugdelijk bijgehouden crediteurenadministratie te beschikken.⁴ Daarvoor zullen de achterliggende facturen noodzakelijk zijn. Daarvan uitgaande, is voor de GCV moeilijk het scenario te bevatten dat de rechtspersoon ‘niet over gegevens beschikt’, laat staan dat deze omstandigheid zou rechtvaardigen om schuldeisers niet over de verrichte deponering te hoeven informeren. Lid 2 geeft naar de beleving van de GCV een ongewenst signaal af dat verwaarlozing van de administratieplicht in wezen wordt gehonoreerd. Tevens acht de GCV het onwenselijk dat slechts via een gang naar de rechter zal kunnen worden vastgesteld of, vanwege gesteld ontbreken van contactgegevens van schuldeisers, sprake is van schending van de mededelingsplicht. Dit betreft doorgaans een voor een schuldeiser kostbare en langdurige route.
14. Zoals toegelicht acht de GCV enige vorm van een meldingsplicht een essentieel onderdeel van de informatievoorziening aan schuldeisers, en dienen belemmeringen om daaraan te kunnen voldoen niet al te gemakkelijk op schuldeisers te worden afgeschoven. Het handelsregister bij de Kamer van Koophandel is digitaal goed te raadplegen, maar raadpleging van gedeponeerde stukken kan uitsluitend in het desbetreffende handelsregisterdossier. De GCV geeft in overweging om melding van de deponering (tevens) via de Kamer van Koophandel te laten lopen. Daarbij dienen schuldeisers zich via de Kamer van Koophandel te kunnen ‘abonneren’ op bepaalde rechtspersonen/bedrijven, zodat men automatisch een pushbericht ontvangt zodra die rechtspersoon stukken deponeert bij het handelsregister.⁵ In dit geval weten schuldeisers, na dergelijk bericht van de Kamer van Koophandel, dat het gaat om ontbinding via turbo-liquidatie waarbij bescheiden ter inzage liggen. Dit systeem past bij de modernisering (en digitalisering) van het ondernemingsrecht.

⁴ HR 11 juni 1993 ECLI:NL:HR:1993:ZC0994 (Brens q.q./Sarper)

⁵ Zie o.a. Mr. E.A. van Dooren, ‘De aansprakelijkheid op grond van een 403-verklaring’, Kluwer 2021, p. 449-450, die een dergelijk systeem noemt onder meer ter vervanging van de mededeling van deponering via een landelijk verspreid dagblad. Automatische berichtgeving (voor degenen die zich daarop hebben geabonneerd) via de KvK kan meer algemeen een goed systeem zijn voor digitale raadpleging van gedeponeerde stukken waarvoor een Boek 2-BW verzetsprocedure loopt.

15. De GCV plaatst vraagtekens bij de effectiviteit van de in art. 2:19c BW opgenomen sanctie van het opleggen van een bestuursverbod met daarnaast mogelijk strafbaar stellen via de Wet economische delicten, voor het geval het bestuur niet aan de verplichtingen uit hoofde van art. 2:19b lid 1 voldoet. De kanttekeningen van de GCV zijn zowel praktisch als inhoudelijk van aard.
16. De rechtbank kan op verzoek van het openbaar ministerie (OM) een bestuursverbod opleggen. Uit de toelichting blijkt niet of bij het OM voldoende capaciteit aanwezig is om hier uitvoering aan te geven, evenmin op welke wijze het OM over de benodigde informatie komt te beschikken. Is erin voorzien dat het handelsregister jaarlijks een opgave doet aan het Openbaar Ministerie van het aantal turboliquidaties waarin niet aan het vereiste van artikel 2:19b lid 1 BW is voldaan met een opgave van de bestuurders ten tijde van de ontbinding? Is het ook aan het handelsregister om aan het OM opgave te doen van de in art. 2:19c lid 1 sub c BW genoemde situatie, te weten dat de bestuurder in twee voorafgaande jaren bij ontbinding zonder baten betrokken was, waarbij een of meer schuldeisers onbetaald zijn gebleven? En zo ja, hoe wordt dat laatste vastgesteld?
17. De GCV vindt het ongelukkig dat een belangrijk onderdeel tot bestrijding van misbruik van de regeling bij het OM is belegd, zonder duidelijkheid of het OM ook voor die aanpak is toegerust. Uit de toelichting volgt ook niet op welk moment naar verwachting het OM een verzoek tot het opleggen van het civielrechtelijk bestuursverbod zal starten. Sterker nog, uit de toelichting spreekt de verwachting dat het OM het bestuursverbod *incidenteel* zal inroepen. Om die reden zijn eventuele werklastgevolgen van het Voorontwerp beperkt. De GCV merkt op dat anders dan in de faillissementswet, waar tevens op vordering van de curator een bestuursverbod kan worden opgelegd, ieder initiatief hiertoe in het Voorontwerp berust bij het OM. Evenmin is duidelijk in hoeveel gevallen naar verwachting het overtreden van de Wet economische delicten zal worden gesanctioneerd. Zoals de GCV hiervoor heeft opgemerkt volgt uit de praktijk dat deze wet evenmin frequent wordt ingezet ter sanctionering van bijvoorbeeld het uitblijven van verplichte deponering van jaarrekeningen.⁶
18. Het voorgestelde bestuursverbod sluit nauw aan bij het bestaande bestuursverbod in faillissement, nu onregelmatigheden die betrekking hebben op benadeling van schuldeisers en verstoring van het handelsverkeer bij faillissement en ontbinding zonder baten gelijk van aard zijn. De GCV merkt op dat de kwalificaties doelbewust handelen van de bestuurder (art. 2:19c lid 1 sub b BW) en persoonlijk verwijt (art. 19c lid 1 sub c BW) afkomstig zijn uit art. 106a Fw; een nadere toelichting over de op onderdelen afwijkende redactie van de bepalingen in het Voorontwerp en toepasbaarheid ontbreekt echter. In het kader van de introductie van het bestuursverbod in de Faillissementswet zijn

⁶ Zie ook voetnoot 3.

destijds kritische kanttekeningen geplaatst bij de term ‘doelbewust’, zo ook door deze commissie.⁷ De GCV meent dat de relevantie daarvan niet aan belang heeft ingeboet en verwijst kortheidshalve naar haar eerdere advies. Daarnaast vraagt de GCV zich af waarom het niet alsnog deponeren van jaarrekeningen over voorgaande boekjaren het opleggen van een bestuursverbod rechtvaardigt. Daar ligt geen parallel met art. 106a Fw aan ten grondslag. De GCV merkt op dat het gebruik van terminologie en instrumenten in de verschillende wetten adequaat en consequent moet zijn.

19. Uit de verwijzing in art. 2:19c lid 2 BW naar de toepasselijkheid van art. 106d Fw volgt dat de sanctie van het bestuursverbod eveneens geldt voor feitelijke bestuurders. Blijkens de toelichting kan het bestuursverbod eveneens worden opgelegd aan bestuursleden van een monistisch bestuur en aan ‘katvangers’. Dat komt de GCV overigens als juist voor.
20. In de toelichting wordt opgemerkt dat het bestuursverbod in 2016 is ingevoerd en een beproefd instrument is gebleken. Uit recent onderzoek blijkt echter dat sinds juli 2016 in slechts negen keer door curatoren of het OM een civielrechtelijk bestuursverbod is gevorderd c.q. verzocht en evenzoveel keren is opgelegd.⁸ Dat aantal lijkt relatief laag te zijn.⁹ De conclusie dat het bestuursverbod een “beproefd instrument” is, komt de GCV daarom als voorbarig voor.¹⁰ Bij de invoering van het bestuursverbod in art. 106 Fw was uitgangspunt dat door de registratie van het bestuursverbod, eenvoudig zou zijn vast te stellen of een persoon een bestuursverbod heeft. De GCV merkt op dat bij oprichting van nieuwe rechtspersonen in het handelsregister nog steeds niet mogelijk is om na te gaan of een bestuursverbod is opgelegd. Een wijziging van de Handelsregisterwet 2008 is, zo blijkt uit de toelichting, in voorbereiding om in aanvullende uitvoeringsbepalingen te kunnen voorzien, op basis waarvan bestuursverboden daadwerkelijk gepubliceerd zullen kunnen worden. Dit illustreert dat het bestuursverbod momenteel geen adequaat sanctie-instrument betreft.
21. Om de hiervoor geschetste redenen betwijfelt de GCV sterk of de sanctie van het bestuursverbod reëel is en een afschrikwekkend effect zal hebben op bestuurders, om hen ervan te weerhouden om onrechtmatig gebruik van de regeling te maken. De GCV heeft de zorg dat de sanctie een tandeloze tijger betreft en geen drempel tegen misbruik opwerpt.

⁷ Advies GCV dd. 23 oktober 2014 inzake het wetsvoorstel 34011, wijziging Fw in verband met de invoering van het civielrechtelijk bestuursverbod.

⁸ Mr. L. Carrière-Verlinden & mr. D.K. Baas, ‘Het civielrechtelijke bestuursverbod van 2016 tot en met 2020’, *Ondernemingsrecht* 2021/48.

⁹ Toewijsbaarheid van het bestuursverbod blijkt in de praktijk op belemmeringen te stuiten, vgl. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 25 mei 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:4999.

¹⁰ In 2018 zijn er Kamervragen gesteld over het bestuursverbod die eveneens kritisch van aard waren; zie ah-tk-20172018-1665.

22. De GCV vraagt zich af of is overwogen om de verantwoordingsplicht (deponering van de onderdelen a tot en met d, dan wel a tot en met c van art. 2:19b lid 1 BW) te koppelen aan het moment van het uitschrijven van de rechtspersoon bij het handelsregister. Dan is sprake van een vergelijkbaar systeem als bij de juridische fusie en splitsing van rechtspersonen. Zonder het neerleggen van deze stukken is uitschrijving uit het handelsregister niet mogelijk en wordt men gedwongen de formele weg van de vereffening te kiezen. Dit geeft niet alleen de schuldeisers, maar ook de rechtspersoon zelf inzicht in de feitelijke situatie ten tijde van het ontbindingsbesluit en kan een (her)opening op latere datum voorkomen.

Implicaties tijdelijkheid regeling

23. De voorgestelde maatregelen zijn vooralsnog van tijdelijke aard en gelden in principe voor twee jaar. Deze tijdelijkheid is ingegeven vanuit de verwachting dat na dat tijdvak geen sprake meer zal zijn van directe economische effecten als gevolg van de coronacrisis. Nu na afloop van genoemd tijdvak wenselijk kan blijken om de maatregelen structureel in te voeren, bevat het Voorontwerp de mogelijkheid om de toepasselijkheid van de maatregelen (bij koninklijk besluit) te verlengen. Vanwege de demissionaire status van het kabinet is wenselijk dat een toekomstig kabinet hierover beslist.

24. De GCV treedt niet in politieke keuzes. Zij signaleert dat voor het intreden van de coronacrisis reeds is gesignaleerd dat er behoefte was aan nadere maatregelen om de regeling betreffende de turboliquidatie te verbeteren (getuige de kamerbrief van 7 oktober 2019). De GCV meent dat de benodigde maatregelen van structurele aard dienen te zijn.

25. Nu door de wetgever wordt gekozen voor een tijdelijke maatregel is het naar de mening van de GCV wel van belang vooruit te kijken naar een structurele regeling op termijn. De GCV voorziet dat aan het bestuursverbod geen tot weinig uitvoering zal worden gegeven. Stel dat dit bewaarheid wordt en de wetgever bij een definitieve wettekst niet meer voor een bestuursverbod kiest. Hoe verhoudt deze wetgeving zich dan met een krachtens de tijdelijke wetgeving reeds opgelegd of nog hangend bestuursverbod?

III. Artikelsgewijze opmerkingen bij de wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek

Art. 2:19b lid 1 BW

26. In de huidige wettekst (artikel 2:19 lid 4 BW) en in het thans voorliggende art. 2:19b BW wordt de verplichting tot deponering neergelegd bij de bestuurder van de rechtspersoon. Op het moment van deponering is de rechtspersoon evenwel al opgehouden te bestaan wegens een gebrek aan baten. Van een “bestuur” is derhalve geen sprake meer. Deze

verplichting zal moeten worden opgelegd aan de voormalige bestuurders in functie ten tijde van c.q. voorafgaand aan de ontbinding van de rechtspersoon. Een malafide bestuurder zou vlak voor het ontbindingsmoment een onwetende stroman tot bestuurder kunnen benoemen. Uit de toelichting blijkt dat het bestuursverbod ook opgelegd moet kunnen worden aan feitelijk bestuurders, katvangers en gewezen bestuurders. Nu het Voorontwerp beoogt om frauduleus handelen van bestuurders te voorkomen, kan passend zijn om in de wet op te nemen dat voor niet voldoening aan de verantwoordings- en bekendmakingsplicht tevens feitelijke beleidsbepalers en voormalige bestuurders kunnen worden gesanctioneerd.

27. Art. 2:19b lid 1 onderdeel d BW komt de GCV, zoals toegelicht, als niet doelmatig en als onevenredig belastend voor. Een dergelijke deponeringsplicht bestaat niet in geval van een normale vereffeningprocedure, al wordt dan wel rekening en verantwoording afgelegd. Een alternatief en een meer praktische benadering zou kunnen zijn om, in plaats van vereiste deponering van jaarrekeningen over voorafgaande boekjaren, de in sub a van art. 2:19b BW vervatte verplichting tot deponering van een kolommenbalans en staat van baten en lasten uit te breiden tot het boekjaar voorafgaand aan ontbinding, indien de jaarrekening over dat boekjaar niet blijkt te zijn gedeponerd.
28. In overweging wordt gegeven om de uitschrijving van de rechtspersoon uit het handelsregister te koppelen aan de neerlegging van een of meer van de in artikel 2:19b BW bedoelde stukken. Dit geeft schuldeisers en de rechtspersoon zelf inzicht in de feitelijke situatie ten tijde van de uitschrijving en voorkomt dat de voormalig bestuurders überhaupt niet voldoen aan de verplichting van artikel 2:19b lid 1 BW. Het vergroot ook de daadwerkelijke transparantie. Een dergelijke regeling zou kunnen aansluiten bij het formulier van de Kamer van Koophandel waarover in onderdeel 4 (Regeldruk) van de toelichting wordt gesproken. Een dergelijke regeling sluit eveneens aan bij de eerdergenoemde kamerbrief van 7 oktober 2019.

Artikel 2:19b lid 2 BW

29. Zoals opgemerkt acht de GCV het onwenselijk dat de mededeling aan de schuldeisers vormvrij is. Gegeven dat deelnemers aan het handelsverkeer doorgaans per email communiceren dient te worden verlangd dat het informeren van de schuldeisers schriftelijk (inbegrepen langs elektronische weg) wordt vastgelegd. De zinsnede “tenzij het bestuur niet over gegevens beschikt, die daarvoor nodig zijn” dient te worden geschrapt. Het zou meer voor de hand liggen dat de rechtspersoon bij deponering van de vereiste stukken als bedoeld in art. 2:19b BW tevens aangeeft, door middel van een vinkje op het formulier, dat er een of meer schuldeisers zijn waarvan geen gegevens beschikbaar zijn en dat verdere details bewaard worden bij de bewaarder van boeken en bescheiden en

aldaar ter inzage liggen voor belanghebbenden. Zoals in het voorgaande opgemerkt geeft de GCV in overweging om meldingen daarnaast via de Kamer van Koophandel te laten verlopen waarbij geabonneerden bij pushbericht geïnformeerd worden over deponering bij het handelsregister.

Art. 2:19c BW

30. De GCV verwijst naar haar opmerkingen omtrent benodigde verduidelijking van de in lid 1 sub b en c gebruikte terminologie. Indien het OM is aangewezen om uitvoering te geven aan de sanctie van het bestuursverbod (door het opleggen daarvan te verzoeken aan de rechtbank), dan dient daar op serieuze wijze invulling aan te worden gegeven.

Art. 2:23c lid 1 BW

31. Het definitief verduidelijken van artikel 2:23c BW wordt door de GCV als een praktische en wenselijke wetstoevoeging gezien.

Den Haag, 26 juli 2021

Bijlage: Samenstelling van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht

Bijlage

Samenstelling van de Gecombineerde Commissie Venootschapsrecht:

mr. A.F.J.A. (Fons) Leijten, advocaat Stibbe, Amsterdam - voorzitter

mr. Y. (Yvette) Borrius, advocaat Florent, Amsterdam

mr. G.C. (Gerco) van Eck, notaris Loyens & Loeff, Rotterdam

prof. mr. J.B.S. (Steven) Hijink, advocaat-lid, counsel Stibbe, Amsterdam

prof. mr. L.G.H.J. (Louis) Houwen, advocaat Dirkzwager, Nijmegen

mr. L.W. (Laurens) Kelterman, notaris VBC, Amsterdam

mr. drs. R.H. (Reinier) Kleipool, notaris De Brauw Blackstone Westbroek, Amsterdam

mr. M.L.E. (Mariëtte) Plaggemars, notaris Damsté, Enschede

prof. mr. G.T.M.J. (Geert) Raaijmakers, advocaat NautaDutilh, Amsterdam

prof. mr. G.J.C. (Günther) Rensen, notaris-lid, professional support lawyer Allen & Overy, Amsterdam

mr. G.P. (Guido) Roth, advocaat Finnius, Amsterdam

mr. K.A. (Karen) Verkerk, notaris Dirkzwager, Arnhem

Secretariaat:

mr. N.J.M. Sjerps

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)

Postbus 16020

2500 BA Den Haag

T 070 3307226

E j.sjerps@knb.nl